

Zat van 't zuipen

Jongeren drinken te veel en te vaak. Ook beginnen ze op steeds jongere leeftijd met drinken. De ChristenUnie heeft hierover, evenals vele anderen, grote zorgen.

De komende tijd zal in de raad het regionale en lokale alcoholbeleid met betrekking tot jongeren aan de orde komen.

In deze notitie formuleert de ChristenUniefractie Zwolle uitgangspunten waarmee ze dit beleid wil beoordelen.

Samenvatting

Een doelgericht alcoholbeleid gericht op jongeren rust op drie pijlers: publiek draagvlak, regelgeving en handhaving. Publiek draagvlak ziet op steun voor het beleid, de doelen ervan en de middelen om het te bereiken. Het stellen van regels, de tweede pijler, heeft grote invloed op het alcoholgebruik. Handhaving van alcoholregels, de derde pijler, behoort tot de meest effectieve preventiemaatregelen. De drie pijlers vormen voor de ChristenUnie een goed format om het regionale en lokale beleid met betrekking tot bestrijding van het alcoholgebruik onder jongeren, te beoordelen. Ouders spelen een belangrijke rol bij de vorming bij jongeren van opvattingen over een verantwoord alcoholgebruik. Ze hebben daarvoor ook een verantwoordelijkheid. De overheid dient ouders te stimuleren om deze rol en verantwoordelijkheid op een goede manier vorm te geven.

Horeca-ondernemers zijn naar de mening van de ChristenUnie mede verantwoordelijk voor een verantwoord alcoholgebruik. Evenals bij de ouders moet de overheid deze ondernemers stimuleren om hun (maatschappelijke) verantwoordelijkheid in dezen beter vorm te geven.

Het vroeger sluiten van cafés betekent simpelweg minder mogelijkheden voor (overmatige) alcoholconsumptie. Vanwege de ernst en omvang van het overmatig alcoholgebruik onder jongeren vraagt de ChristenUnie zich af of de gemeente hiertoe moet overgaan.

In de Hoofdpijnenbrief alcoholbeleid (verschenen najaar 2007) geeft het kabinet aan de mogelijkheden voor gemeenten om het overmatig alcoholgebruik aan te pakken, te willen verruimen. Het gaat om de volgende drie mogelijkheden:

- strafbaar stellen van jongeren die in de openbare ruimte alcohol bezitten;
- uitbreiding van bevoegdheden van gemeenten om toegangsleeftijden te stellen;
- een nieuwe bevoegdheid voor gemeenten om prijsacties als happy hours te regelen.

Wanneer deze mogelijkheden in de wet zijn opgenomen dan vindt de ChristenUnie dat de gemeente Zwolle hiervan gebruik moet gaan maken.

1 Inleiding

De meeste ChristenUnieleiden en –kiezers drinken graag een glas alcohol. Zij genieten van een goed glas wijn of een lekker pilsje. Dat wil de ChristenUnie graag zo houden. Maar we zien dat jongeren (ook uit de ChristenUnie-achterban) in toenemende mate te vaak te veel drinken. Ook beginnen ze op steeds jongere leeftijd met het drinken van alcohol. En dat baart ons, evenals vele anderen, grote zorgen. Wij zijn zat van 't overmatig zuipen door jongeren. Daarom zijn wij van mening dat de gemeente Zwolle stevig moet inzetten op het terugdringen van het overmatige alcoholgebruik onder jongeren. De ChristenUnie in Zwolle is in dit verband blij met de inspanningen die onze gemeente, samen met de tien andere gemeenten in de regio, heeft verricht om te komen tot een regionaal alcoholmatigingsprogramma jeugd. Afgelopen januari is dit programma bekend geworden. Lokaal zal iedere gemeente deze nota verder uitwerken.

Vanwege de ernst en de omvang van de alcoholproblematiek onder jongeren, vindt de fractie van de ChristenUnie het van belang om zichzelf goed voor te bereiden op de beleidsdiscussie over deze problematiek. Daarom stelt de fractie deze notitie op. Hierin formuleren wij een aantal uitgangspunten. Daarmee willen wij het regionale beleid omtrent alcoholbestrijding onder jongeren én de lokale uitwerking ervan, beoordelen. Voordat

wij evenwel beginnen met het presenteren van de uitgangspunten, gaan we kort in op het landelijk beeld met betrekking tot de alcoholproblematiek onder jongeren en op de Zwolse situatie in dezen.

2 Te veel, te vaak en te jong

Landelijk beeld

De jongeren in Nederland behoren Europees gezien tot de groep jongeren die de meeste alcohol drinken. Uit onderzoek (2004) komt naar voren dat Nederlandse 15- en 16-jarigen in vergelijking met hun Europese leeftijdsgenoten het vaakst drinken. Een kwart van deze 15- en 16-jarigen drinkt tien keer of vaker alcohol per maand. In deze vergelijking worden zij gevolgd door hun Oostenrijkse en Belgische leeftijdsgenoten, die respectievelijk 21% en 20% tien keer of vaker per maand alcohol drinken.

Vergelijking van cijfers uit 1983 en uit 2005 geven aan dat het alcoholgebruik onder jongeren in ons land behoorlijk is gestegen. In 1983 had 30% van de jongeren van 12 jaar ooit alcohol genuttigd, bij de 14-jarigen bedroeg dit percentage 49%. In 2005 was het percentage 12-jarigen dat alcohol drinkt gestegen tot 61% en dat van de 14-jarigen tot 82%. Een behoorlijke toename in 22 jaar tijd.

In de beleidsbrief Alcohol en jongeren uit 2005 constateerde het kabinet dat 1) kinderen steeds meer op jongere leeftijd beginnen met drinken en 2) dat jongeren zorgwekkend veel drinken. Voor de vorige minister van volksgezondheid waren deze constatering redenen om de jongeren in ons land te typeren als 'de zuipschuiten' van Europa.

Schadelijke gevolgen

Het te vele, te vake en op te jonge leeftijd drinken van alcohol door jongeren heeft schadelijke gevolgen. In de eerste plaats voor de jongere zelf. Het is een open deur, maar daarom niet minder waar en zeker niet minder ernstig: overmatig alcoholgebruik is in het geheel niet goed voor de gezondheid. De ontwikkeling van hersenen en andere organen kan er ernstig door worden beschadigd.

Veelvuldige en onmatige consumptie van alcohol leidt in de tweede plaats vaak tot overlast in de openbare ruimte. Verder lopen jongeren die op vroege leeftijd beginnen met drinken een verhoogd risico op alcoholgerelateerde problemen op latere leeftijd. Tenslotte heeft het te veel en te vaak drinken een negatief effect op de directe omgeving van de jongere (ouders, vrienden, schoolprestaties et cetera).

3 Zwolse situatie

Geen afwijkend beeld

De situatie in Zwolle wat betreft jongeren en alcohol wijkt niet af van het landelijke beeld. Wel is vanwege het stedelijk karakter van Zwolle het uitgaansleven de voornaamste bron van de problematiek. Drinken in keten doet zich in Zwolle niet voor.

In de programmabegroting 2008 heeft het college een drietal doelstellingen wat betreft alcohol en jongeren geformuleerd. Het zijn de volgende:

- I De omvang van de groep tot 12-24 jarigen die alcohol drinkt, zal in 2011 niet groter zijn dan in 2003.
- II De gemiddelde startleeftijd waarop voor het eerst alcohol gedronken wordt, zal in 2011 niet lager zijn dan in 2007.
- III De omvang van de groep 12-24 jarigen die regelmatig grote hoeveelheden drinkt, neemt in 2011 niet toe ten opzichte van 2007.

De ChristenUnie constateert dat met deze doelstellingen de gemeente streeft naar handhaving van de status quo. De vraag is of deze doelstellingen niet ambitieuzer moeten worden geformuleerd, gelet op de ernstige en zorgelijke situatie met betrekking tot het alcoholgebruik onder jongeren.

Regionale nota

Zoals we in de inleiding al zagen, heeft Zwolle samen met de andere gemeenten in IJsselland een regionale nota alcoholmatiging opgesteld. Bij de totstandkoming ervan waren naast de 11 gemeenten uit IJsselland, de GGD, Tactus en de politie betrokken. De nota stelt een aanpak voor langs twee lijnen: voorlichting en regels. Concreet stellen de gemeenten 32 interventies voor. Die interventies zullen plaatshebben in de gebieden gezin, school en vrije tijd.

4 Uitgangspunten voor een alcoholmatigingsbeleid onder jongeren

In deze paragraaf formuleren wij een aantal uitgangspunten waarop de Christen Uniefractie Zwolle het regionale en lokale beleid met betrekking tot alcoholmatiging onder jongeren zal beoordelen. Wij zijn verheugd dat we daarbij niet het wiel hoeven uit te vinden. Zo heeft de Voedsel en Waren Autoriteit in opdracht van het ministerie van VWS een handleiding alcoholbeleid voor gemeenten opgesteld. In deze nota schrijft de Voedsel en Waren Autoriteit dat een effectief alcoholbeleid steunt op vier pijlers: publiek draagvlak,

regelgeving, handhaving en vroegsignalering. Voor de ChristenUniefractie zijn deze pijlers een belangrijk uitgangspunt voor het beleid dat Zwolle voert om het overmatige alcoholgebruik onder jongeren te bestrijden. Naast deze vier pijlers hebben wij een aantal uitgangspunten die zijn ingegeven door de politieke visie van de ChristenUnie. Het zijn de volgende: de rol en verantwoordelijkheid van de ouders, de maatschappelijke verantwoordelijkheid van horeca-ondernemers en het vervroegen van sluitingstijden van cafés. Als laatste gaan wij in deze paragraaf in op de in november vorig jaar verschenen Hoofdlijnenbrief van het kabinet over alcoholbeleid. In deze brief kondigt het kabinet de mogelijkheden voor gemeenten aan om de overmatige alcoholconsumptie onder jongeren te bestrijden. Wij bezien of deze mogelijkheden als uitgangspunt voor het

alcoholbeleid in onze stad kunnen dienen.

Vier pijlers

De eerste pijler waarop volgens de Voedsel en Warenautoriteit een doelgericht alcoholbeleid rust, is publiek draagvlak. Hiermee wordt bedoeld steun voor het beleid, de doelen ervan en de middelen om het te bereiken. Onder draagvlak wordt ook verstaan het bevorderen van het naleven door burgers van het beleid.

De Voedsel en Warenautoriteit noemt in haar handreiking als tweede pijler regelgeving. Uit de praktijk blijkt eenvoudigweg dat het stellen van regels en de naleving ervan grote invloed heeft op het alcoholgebruik. Om regels goed hun werk te laten doen, is het evenwel van groot belang dat de overheid ze handhaaft. In de handreiking staat te lezen dat het handhaven van alcoholregels tot de meest effectieve preventiemaatregelen

behoort die de overheid kan nemen. Zo blijkt het verbod om kinderen onder de 16 jaar geen alcohol te verstrekken door onvoldoende handhaving massaal overtreden te worden. Een kleine toename van de handhaving leidt echter al tot een daling van 35% tot 40% van de verkoop van alcohol aan jongeren onder de leeftijdsgrens. Handhaving vormt dan ook de derde pijler.

Deze notitie is gericht op alcoholbestrijding onder jongeren. De vierde pijler richt zich op vroegsignalering. Omdat vroegsignalering met name van belang is voor de categorie probleemdrinkers en niet voor jongeren, zal in deze notitie niet verder op deze pijler worden ingegaan.

De hierboven geschetste pijlers publiek draagvlak, regels en handhaving zijn voor de fractie van de ChristenUnie een goed format om het beleid met betrekking tot bestrijding van alcoholgebruik onder jongeren, te beoordelen. Wij betrekken daarom deze pijlers bij het bepalen van ons standpunt over het regionaal alcoholmatigingsprogramma jeugd en de uitwerking hiervan in Zwolle.

Ouders

Matig alcoholgebruik is ook een kwestie van mentaliteit, van bestand zijn tegen groepsdruk, van weten wat je doet. Bij de vorming van jongeren spelen ouders een belangrijke rol, zo niet de belangrijkste. Zij zijn het die de jongere coachen in zijn mentaliteitsvorming, zij zijn het die de jongere een stevige basis

in zichzelf meegeven en zij zijn het die de jongere informatie geven over het effect van alcohol. Ze dragen daar volgens de ChristenUnie ook verantwoordelijkheid voor. Wij vinden daarom dat de overheid ouders moet stimuleren om deze rol en verantwoordelijkheid op een goede manier vorm te geven. Dit 'stimuleren' moet volgens ons een belangrijk onderdeel zijn binnen het geheel van middelen gericht op het terugdringen van het alcoholgebruik onder jongeren.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid horeca-ondernemers

Jongeren hebben een eigen verantwoordelijkheid voor hun drinkgedrag. Uiteraard. Café en disco-eigenaren kunnen zich echter niet achter deze verantwoordelijkheid verschuilen. Zij hebben immers hun eigen verantwoordelijkheid jegens de regels van sociale hygiëne, welke bepalen dat wordt voorkomen dat klanten te veel drinken. Wanneer jongeren in hun zaak stomdronken worden, moet een horeca-ondernemer dat zich aantrekken. Wij vinden dat horeca-ondernemers mede verantwoordelijk zijn voor een matig alcoholgebruik. Evenals bij de ouders moet de overheid volgens de ChristenUnie deze ondernemers stimuleren om hun (maatschappelijke) verantwoordelijkheid in dezen beter vorm te geven. En evenals bij de ouders moet het 'stimuleren' van café en disco-eigenaren een belangrijke plek krijgen tussen de instrumenten om het overmatig alcoholgebruik door jongeren tegen te gaan.

Sluitingstijden

De ernst van de problematiek van het alcoholgebruik onder jongeren doet bij de ChristenUnie de vraag ontstaan of de gemeente de sluitingstijden van cafés moet vervroegen. Eerder sluiten betekent namelijk simpelweg minder mogelijkheden voor (overmatige) alcoholconsumptie. Wij realiseren ons dat lang niet iedereen blij zal zijn met het opwerpen van deze vraag. De ernst en omvang van het alcoholgebruik onder jongeren dwingt de overheid echter ertoe om deze vraag onder ogen te zien. Wanneer we in de raad zullen spreken over het beleid met betrekking tot alcohol en jongeren, willen wij het college bevragen hoe het aankijkt tegen vervroeging van sluitingstijden. Overigens, wanneer het mocht komen tot het vervroegen van sluitingstijden, dan kan dit het beste in regionaal verband worden opgepakt. Voorkomen moet worden dat door het vervroegen van sluitingstijden 'alcoholtoerisme' ontstaat.

Hoofdlijnenbrief alcoholbeleid

In de Hoofdlijnenbrief alcoholbeleid beschrijft het kabinet voor de komende jaren zijn plannen voor het terugdringen van het overmatige alcoholgebruik. Hierboven gaven we aan dat het kabinet in deze brief gemeenten meer (wettelijke) mogelijkheden wil geven om de alcoholproblematiek onder jongeren aan te pakken. We gaan hier nader in op deze mogelijkheden.

Strafbaar stellen van jongeren die alcohol bezitten

Als het aan het kabinet ligt krijgen gemeenten de bevoegdheid om bij verordening te bepalen dat jongeren die in de openbare ruimte alcohol bezitten, strafbaar zijn.

Toegangsleeftijden stellen

Het kabinet wil in de wet de bevoegdheden uitbreiden voor gemeenten om toegangsleeftijden te stellen. Hierdoor kunnen gemeenten specifieke maatregelen gericht op jongeren nemen, zonder dat de sluitingstijden van cafés hoeven te worden vervroegd. Uitbreiding van de bevoegdheid om toegangsleeftijden te stellen, maakt het mogelijk om lokaal te bepalen dat jongeren beneden een bepaalde leeftijd vanaf een bepaald tijdstip niet meer in de horeca mogen worden toegelaten. Tevens kunnen gemeenten door deze uitbreiding verordenen dat alleen horecagelegenheden die toegankelijk zijn voor personen boven een bepaalde leeftijd na een bepaald tijdstip open mogen zijn.

Regulering van happy hours

Prijsacties als happy hours of stuntprijzen hebben voor veel jongeren het gevolg dat zij meer gaan drinken. Om dit gevolg te voorkomen wil het kabinet een nieuwe bevoegdheid in de wet laten opnemen die gemeenten de mogelijkheid biedt om prijsacties te regelen.

In de Hoofdlijnenbrief had het kabinet ook het voornemen geuit om in de wet op te nemen dat gemeenten de mogelijkheid krijgen om in bijzondere omstandigheden de leeftijdsgrens voor de verstrekking van (licht) alcoholische drank op te hogen tot 18 jaar. De Tweede Kamer heeft in december via een motie laten weten niet te voelen voor deze mogelijkheid. We zullen daarom niet verder op dit voornemen van het kabinet ingaan.

Nieuwe bevoegdheden

De ChristenUnie ziet in de nieuwe bevoegdheden voor gemeenten die het kabinet in de Hoofdlijnenbrief voorstelt, goede middelen om het alcoholmisbruik onder jongeren tegen te gaan. Wanneer de voorstellen zijn omgezet in wetgeving, dan vinden wij dat de gemeente Zwolle gebruik moet gaan maken van deze nieuwe bevoegdheden.

Zwolle, februari 2008
ChristenUniefractie
Guido Hooiveld, burgerraadslid.

